

Congresul al XII-lea al Partidului marcează ascensiunea societății noastre pe o nouă treaptă. Fapt a cărui însemnătate nu poate să nu marezeze, să nu provoace și o mutație în însuși miezul dramaturgiei : conflictul dramatic. Indiferent de natura lui — politică, socială, etică — și conflictul dramatic a suferit schimbări în consistența și substanța sa. În primul rând ai noii noastre societăți, efigia lui era lupta dintre *bine și rău*. Ulte-

Autenticitatea conflictului dramatic

rior (până sub ochii noștri) el s-a enunțat : lupta dintre *mai-bine și bine*. Mai-binele doazi ca adversar al binelui de ieri își schimbă sistematic valoarea față de ziua de mâine, redevenind pur și simplu binele pe care vreun să-l tot depășim. Metamorfoza aceasta, din aproape în aproape, din zi în zi, ticăia ca un ceas, tocind la nesfârșit mai-binele în pilule subțiri, înghițibile (cu tot felul de strimbături și refuzuri) și de către cei cramponați să apere binele instaurat și, desigur, devenit comod. După înghițirea hapului, rămâna de urmărit însănătoșirea morală și sufletească a celui rămas la nivelul binelui. Binele era o maladie acută, dar trecătoare, care-l împiedica să vadă și să înțeleagă instaurarea mai-binelui. Conflictul era astfel munca de lămurire, de convingere, dusă cu „pacientul”, pentru ca acesta să accepte tratamentul.

Congresul al XII-lea, prin documentele sale, care au hotărât dezvoltarea societății noastre până dincolo de anul 2000, statuează cu mult mai mult decât o nouă calitate a societății, statuează nașterea unui alt tip de civilizație : civilizația comunistă.

Cine trece în revistă activitatea de peste treizeci de ani a Teatrului Dramatic Bacovia din Bacău observă preocuparea constantă de promovare a dramaturgiei autohtone, cu predilecție a celei

Imbold și chezășie

de actualitate. Autori frecvent jucați în primele două decenii au fost Valentin Silvestru,

Abia în fața unei atare profigurări impresionante se vedește puținătatea acestui tip de conflict dramatic, în care se ascunde și prin care, de fapt, se defulează nevoia concurenței dintre cit ai făcut și cit trebuia să faci. Plouă în dramaturgie cu personaje de tip pliant-de prezentare-a-donă-soluții-tehnice : una verificată, cealaltă riscantă, dar mult mai promițătoare și, în final, normal, triumfătoare. Și, în sens contrar căderii ploii, se ridică groasele trunchiuri ale unor inbibați cu voioșie și din convingere premeditată, ale unor „antorși” din păcat, pilduiți și pilduitori ; în restul acestei livezi, cu singuratiei și rari copaci, mișună ceva maimuței care imită, cu haz, dar fără nici o șansă autorizată social, îmburghezirea, prin lăcomia de mobilier stil, ori iritante prozențe care (în cu tot dinadinsul să pară „negativi”, în ultimă instanță dovedindu-se nu numai recuperabili, dar chiar „mai catolici decât papa”. Fauna personajelor este motivată obiectiv. Dar existența ei în social, îndărătnicia ei, revoluția, în a se face vizibilă, îndărătnicia care îi trădează nepuțința, o împinge la o supraviețuire ridicolă, de rezervație. Viciile, deformările, bandicapurile din structura umană contemporană, mi se pare că se ascund sub alte măști, utilizează alte subtilități, au alte cii de evaziune morală și de contaminantă perpetuare, descoperă alte soluții de adaptare, de transumanță dintr-o civilizație într-alta. Le-am descoperit ? Le-am divulgat ? Cred că nu. Autocritica este, poate, singura atitudine care ne face să privim viitorul cu bucurie, dar ne îndeamnă să ne temem de trecut ; în el se află aminările, renunțările și temerile noastre ; în viitor se află repercesiunile lor. Viitoarele conflicte dramatice trebuie să fie productive ; extrem de productive. Și apte să recupereze și ceva din ireversibilele noastre refugieri pe tușa tărîmului socialului. Și apte să fie, în celălalt mileniu, un model. Aceasta mi se pare mie a fi atitudinea practică prin care ne manifestăm adeziunea la gigantul proiect economic și social care este Programul partidului.

Paul Cornel Chitic

I. D. Sirbu, Virgil Stoeneșcu, M. Davidoglu, Lucia Demetrius, Aurel Baranga, Paul Everac și alții, iar dintre cei ai generației mai tinere au fost și sînt jucați Mircea Radu Iacoban, Ovidiu Genaru, Ștefan Oprea, Viorel Căcoveanu, George Genoiu, Tudor Popescu, Stelian Vasilescu, Mihai Sabin (în ambele grupuri citate, exemplele sînt date fără a avea în vedere vreo clasificare, preferință sau vreun criteriu valoric).

Prin aceasta vreau să spun că, fără a-i neglija pe clasicii români sau universali, pe autorii moderni români sau străini, teatrul băcăuan a înțeles de multă vreme că una dintre primele datorii ale sale este de a

aduce în fața spectatorilor subiecte luate din realitatea imediată, inspirate din viața societății, pe care eroii din scenă, ai domnului din realitate, o făuresc clipă de clipă, cu brațele, cu inima, cu mintea, într-un elan creator de abnegație și devotament constructiv.

Menirea politică a teatrului zilelor noastre nu poate fi probată decât în focul marilor confruntări de idei, în dezbaterile deschise, curajoasă a unor aspecte etice, sociale, politice, pe care le comportă atât făurirea unei noi societăți, așezate pe temelii revoluționare, cât și făurirea omului nou, constructor conștient și lucid al acestei societăți.

Partidul, societatea își propun țeluri mărețe, idealuri înalte, se angajează la eforturi care adesea depășesc limita „indeobște acceptată”. Omul chemat să împlinească misiunea istorică de constructor al acestui prototip social trebuie să se „construiască” mai întâi pe sine. În artă, cu precădere în teatru, omul se regăsește în toată complexitatea sa, cu înălțările și scăderile sale, cu frumusețea și urîțenia lui.

Scena rămîne veșnică oglindă în care omul din sală se vede cum este, și mai ales cum trebuie să fie. În mare măsură, depinde de făuririi scenei (autori dramatice, regizori, actori ș.a.) ca imaginea să fie cât mai fidelă. Pentru aceasta este nevoie de sinceritate, de talent, de angajare revoluționară, de dragoste pentru oameni, de muncă și disciplină de creație.

Magistrul Raport al Congresului al XII-lea, prezentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trasează liniile directoare ale viitorului societății noastre, la ale cărei temelii își găsește locul și artele, cultura, știința. Dialoacii vieții societății moderne implică știința și câmpul larg al cercetărilor sale. Transformarea omului implică nemijlocit arta, la loc de cinste fiind teatrul.

Preceptul noii calități a vieții cere oamnilor de teatru o implicare directă, răspunderi și exigențe sporite.

Alături de baza materială pe care se clădește societatea socialistă multilateral dezvoltată, platformă solidă a societății comuniste de mâine, Raportul trasează și liniile directoare ale dezvoltării vieții spirituale. Pentru slujitorii scenei, ca dealtfel pentru toți creatorii de frumos, direcțiile stabilite de Congres trebuie să fie imbold și cheazășie

pentru noi împliniri, spre dobândirea unei noi calități a creației, pentru noi contribuții, calitativ superioare, la zestră spirituală a societății. Sint cerințe firești, corespunzătoare etapei istorice pe care o străbatom, raportate la om și la cerințele sale spirituale crescînde : „Putem spune cu mîndrie, se precizează în Raport, că în România socialistă se ridică un om nou, profund devotat idealurilor socialismului și comunismului, înarmat cu noile cuceriri ale cunoașterii, cu ideologia revoluționară, științifică a partidului nostru”.

Teatrul băcăuan se înscrie, prin întreaga sa activitate, în efortul comun de a sluji cu credință înaltele comandamente politice și idealul estetic al contemporaneității, prin spectacole de calitate puse în slujba educației marelui public.

Conștiința menirii de a fi cât mai mult în mijlocul oamenilor ce concretizează în preocuparea teatrului nostru de a propune un repertoriu de larg interes și accesibil, de a organiza microstagiumi și stagiumi permanente în localități, din județ și din afara județului, unde nu sînt teatre, de a prezenta spectacole direct la locul de muncă, în hale de producție, în cluburi muncitorești sau cămine culturale, de a iniția spectacole-dezbateri cu publicul, prilej de a ne împărtăși reciproc experiența, de a realiza un sondaj de opinie privind opțiunile repertoriale, calitatea spectacolelor, orientarea tematică etc.

Un câmp larg de acțiune oferă colectivului nostru contactele artistice cu mișcarea de amatori, prin patronajele artistice la care teatrul este angajat sau prin îndrumarea în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”. În acest sens, cred că exemplul Teatrului Mic, care patronează colectivul Teatrului Popular al Uzinelor „23 August”, trebuie să fie un punct de pornire pentru toate teatrele. Noi, la Bacău, avem numeroase întreprinderi care dispun de forțe spre a putea susține spectacole teatrale de bună calitate, în stagiumi precis conturate, direct în mijlocul colectivelor în care muncesc ; dar, cred că nu greșesc și nici nu dau dovadă de falsă modestie, dacă precizez că aceasta nu se poate întîmpla înainte de a ajunge noi înșino la acel nivel calitativ — politic, etic, estetic — la atributele deplinei profesionalități artistice, care să ne impună conștiinței publice.

Valeriu Traian